

εἰς σεισμούς· ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι οὐδέποτε ὑπέστη. Ἰδοὺ ἡ μητρόπολις, κτίσμα τῶν πρώτων ἐπι χρόνων τῆς κατακτῆσεως, ἡ διατήρησις αὐτῆς μαρτυρεῖ τὸ ἀκίνητον τοῦ ἐδάφους. Μᾶς εἶπον ὅτι τὸ κλίμα εἶναι νοσηρὸν· εἶναι διαβολή. Εἶχον μετ' ἐμοῦ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα μου καὶ συνοδίαν 150 προσώπων, πάντες ἐπανήλθον ὑγιαῖς. Ἄλλ' ἐπὶ πλέον σᾶς λέγω ὅτι ἐκεῖ ἐνυμφεῖσθαι εἰς τῶν μηχανικῶν μου. Ἰδοὺ ἡ σύζυγός του· (ὁ κ. Λεσσέψ ἔδειξεν εἰς τοὺς ὁμιλητὰς νέαν χαρίεσσαν γυναῖκα μελαγχρινήν, ἥτις ἠρυθρίασεν ὀλίγον ἐξ αἰδοῦς καὶ χαρᾶς)· παρουσιάζω ταύτην ὡς δείγμα ζωντανῶν τῆς ὑγείας τῶν κατοίκων τοῦ Παναμαᾶ» (ἐλαρότης).

Ἐπέδειξεν εἶτα πολλὰς ἄλλας θέσεις τοῦ Παναμαᾶ. Ὁμίλησε περὶ τοῦ ἐπισκόπου, ὁ ὁποῖος ἐξήληθεν εἰς προϋπάντησίν του καὶ προσεφώνησε λόγον, ἐν ᾧ διέλαθε περὶ αὐτονομίας καὶ ἐλευθερίας. «Ἐὰν ὅλοι ὁμοιάζον αὐτῶ» (εὖγε, εὖγε). Μία τῶν εἰκόνων ἔδειξεν ὑδροφόρον, ἑτέρα πλύντριαν. «Ὅλοι ἐν Παναμαᾶ λευχειμονοῦσι, διὸ καὶ πολὺς γίνεται λόγος περὶ τῆς πλυντικῆς· ἐν μόνον δὲν εἶναι λευκὸν ἐν Παναμαᾶ, τὸ δέσμα τῶν πλυντριῶν· διότι τὸ μονοπῶλιον τοῦ ἐπαγγέλματος τούτου ἔχουσι αἱ μαῦραι» (γέλως).

«Τὰ τέκνα μου», εἶπεν ὁ Λεσσέψ, δεικνύων τὰς εἰκόνας ἑνὸς ἐκάστου τῶν μελῶν τῆς συνοδίας του, μηχανικούς καὶ ἐπιστήμονας. Ἐπειτα ἐπὶ ἀναγλύφου τοῦ ἰσμοῦ ἐμνημόνευσεν ἐν συνόψει τὰ συμπεράσματα τῶν σπουδῶν του, καθ' ἃ ἡ διωρυξὶς πρὸς μὲν τὸν Ἀτλαντικὸν θέλει ἀκολουθήσει τὴν κοιλάδα τοῦ Ρίο-Σάγρο, πρὸς δὲ τὸν Βόρειον τὴν τοῦ Ρίο-Γκρανδ, διαχωριζομένης ὑπὸ μικροῦ ὄρους 36 μέτρων ὕψους, αὐτῶν δὲ ἔγκειται ἡ μεγαλύτερα δυσκολία τῆς διωρυξῆς. «Ἦμιν διπλωματικῆς 25 ἔτη, λέγει, εἶμα, μηχανικὸς ἐπὶ 30, μηχανικὸς ἄνευ διπλώματος, εἶμαι ἀληθὲς, ἀλλὰ θὰ γίνω πιστευτὸς λέγων ὅτι ἡ διωρυξὶς, ἂν τὸ συνέδριον τῶν Γαλλῶν τῷ 1879 κατέδειξε θεωρητικῶς δυνατὴν, κατεδείχθη καὶ πρακτικῶς δυνατὴ ὑπὸ τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπιτόπου ἐπιτροπῆς (χειροκροτήματα). Ἡ συναίνεσις τῶν ἠνωμένων Πολιτειῶν εἶναι ἤδη ὑπὲρ τοῦ ἔργου, ὡς κατέδειξε καὶ ἡ ὑποδοχὴ, ἧς ἐτύχομεν ἐν αὐταῖς».

Καὶ ἐνταῦθα δι' ἐπαγωγῆς ὁμιλίας ἀφηγήθη τὰ κατὰ τὴν ἐκδρομὴν εἰς τὴν βόρειον Ἀμερικὴν, ἥτις δύναται νὰ θεωρηθῆ συνεχῆς καὶ μακρὸς θρίαμβος. «Ἐν Νέξ Υόρκῃ οἱ ἀφηγηταὶ τῶν ἐφημερίδων ἐπολιόρκουν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας τὸ δώματίον μου, ἐλάμβανον σημειώσεις παντὸς ὅ,τι ἔλεγον, καὶ σχίζοντες τὸ φύλλον τοῦ σημειωματαρίου τῶν ἔστελλον εἰς τὰς ἐφημερίδας. Τοῦτο δὲ πάντως συντέλεσεν εἰς τὸ νὰ κερδίω τὰς συμπάθειάς τοῦ κοινου».

Ἐπορεύθη εἰς Οὐασινγκτῶνα, ἐνθα εἶδε τὸν πρόεδρον τῆς δημοκρατίας, καὶ ἐξήγησεν αὐτῶ ὅτι ἡ

παραχώρησις τοῦ Παναμαᾶ ἐγένετο διὰ νόμου ψηφισθέντος ὑπὸ τοῦ συνεδρίου τῶν αὐτονομῶν πολιτειῶν τῆς Κολομβίας, καὶ ὅτι ἐπομένως οὐδὲν ἐμπόδιον δύναται νὰ παρεμβληθῆ, ὅτι τὰ κερδολαϊκα θέλουσιν ἐξευρεθῆ ὑπὸ τῶν τραπέζιτων καὶ τῶν μηχανικῶν, τῶν ἀναλαβόντων τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου, καὶ ὅτι ἐν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ οὐδόλως ἐνυπάρχει σκῆπος πολιτικός. Ἐπὶ τέλους δὲ πάντες συνεφώνησαν μετὰ τοῦ κ. Λεσσέψ· ἡ δὲ κυβέρνησις, ὡς συμβαίνει πάντοτε, εἰς τὰς ἐλευθέρους ἐκεῖνας χώρας ἠκολούθησε τὴν δημοσίαν γνώμην. «Ἐγὼ, εἶπεν, 300,000,000 ὑπογραφῶν ἀσφαλῶν ἐν Ἀμερικῇ». (χειροκροτήματα).

Αἱ ἐταιρίαι τῶν σιδηροδρόμων παρεχώρησαν δωρεάν ἰδιαιτέρων βαγόνων εἰς τὸν κ. Λεσσέψ. Ἐν Ἀγίῳ Φραγκίσκῳ ἡ αὐτῶν γαλλικὴ ἀποικία κατέβαλε τὰ ἐξόδα τοῦ ταξιδίου.

«Ἐν Σικάγῳ, ὁ διευθυντὴς τοῦ ξενοδοχείου, ὅπου κατέλυσα, δὲν ἠθέλησε νὰ λάβῃ πληρωμὴν ὅταν δὲ ἐξήτησα νὰ ἶδω τοῦλάχιστον αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, τὸν τοσοῦτον γενναίως πρὸς ἐμὲ προσενηχθέντα, τὸν ἔχοντὰ τὸ ὠραιότερον ξενοδοχεῖον τῆς πόλεως, μοι εἶπον· «εἶναι ἀψησολημένος ἄλλως τε καὶ δὲν θέλει νὰ σᾶς ἐνοχλήσῃ». Ἀνεχώρουν χωρὶς νὰ τὸν εὐχαριστήσω, ὅτε ἐν μέσῳ τῶν ὑπηρετῶν προσήλθε τις ὅπως λάβῃ ἐκ τῆς χειρὸς μου μικρὸν σάκκον, λέγων ὅτι δὲν ὑπέφερε νὰ φέρῃ τίποτε ὁ κ. Λεσσέψ. Ἦτο αὐτὸς οὗτος ὁ διευθυντὴς, ὅστις ἐκόμισε τὸν σάκκον μέχρι τῆς ἀμάξης. Ἰδοὺ ὁποῖας ὑποδοχῆς ἐτύχονον».

Αἱ διὰ προβολῆς φωτογραφικαὶ εἰκόνας ἐπέδειξαν ἔτι εἰς τοὺς παρισταμένους τοὺς τρεῖς πρώτους μεγάλους ἱερεῖς τῶν Μορμόνων, ναοὺς, σιδηροδρόμους καὶ διάφορα ἔτι περίεργα· ὁ δὲ κ. Λεσσέψ ἐξηκολούθη διεγούμενος δι' ἀνεξαντλήτου λόγου διάφορα ἀνέκδοτα.

Ἐπὶ τέλους ἡ ἡλεκτρικὴ μηχανὴ στραφεῖσα ἀφῆκε τὴν ἐπὶ τοῦ ποίχου ἐθόνην λευκὴν.—«Ἐφθασα εἰς τὸ τέλος, εἶπεν ὁ Λεσσέψ, καταλήγω δὲ τὴν ὁμιλίαν μου λέγων ὅτι ἡ διωρυξὶς τοῦ Παναμαᾶ θέλει ἐκτελεσθῆ διὰ τῆς Γαλλίας καὶ ὑπὲρ τῆς Γαλλίας, ἔχουσα ὑπὲρ αὐτῆς τὴν παγκόσμιον συνδρομὴν» (χειροκροτήματα παρατεταμένα).

A. ΜΗΛΙΑΡΑΚΗΣ.

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Gaston Tissandier].

Ἡ κατάκτησις τῆς γῆνινης σφαίρας.

Φερνάνδος Κορτέζ—Μαγελλάνος.

Ὁ ἄθλιωτος θεωρεῖ τὴν γῆν καθ' ἑλκὸν αὐτῆς τὴν ἔκτασιν ὡς ἴδιον αὐτοῦ κτήμα, ὡς στάδιον ἀνοικτὸν εἰς τὴν σωματικὴν αὐτοῦ καὶ τὴν διανοητικὴν δραστηριότητα. Γ. ΟΥΜΒΟΛΔΟΣ.

Ἀφοῦ ἅπαξ ἐδόθη ἡ ἄθλιος, ἡ πρὸς τὴν πρόσδοκον κίνησις ἐξακολούθει καὶ γίνεται, οὕτως εἶπεν, ταχυτέρα, ἀλλ' ἐξαγοραζομένη διὰ τῆς ἀτυχίας καὶ τῆς συμφορᾶς. Ποία λ. χ. ἡ ἀμοιβὴ τῶν μεγίστων ὑπηρεσιῶν τοῦ Φερνάνδου Κορτέζ; Ἡ

νέληθ' εἰς τὸ πλοῖόν του. Ὁ Λουίζ δὲ Μενδόζα ἠρνήθη νὰ ὑπακούσῃ καὶ ἐμειδίασε περιφρονητικὸν μειδίαμα, τότε ὁ Ἑσπινόζα ὤρμησε κατ' αὐτοῦ καὶ ἐνέπηξεν τὸ ἐγγχειρίδιόν του εἰς τὸ στήθος αὐτοῦ. Ὁ Μενδόζα ἔπεσε νεκρός.

Μετὰ τοιαύτης ἐνεργῶν ἐπιτηδειότητος καὶ εὐθαρσείας, ὁ Μαγελλάνος καθυπέταξε τὰ στασιάσαντα πληρώματα τῆς Νίκης καὶ τῆς Τριάδος.

Ὁ Γασπάρ δὲ Κουεζάδα ἀπηγοισήθη. Τὰ πτώματα τῶν φονευθέντων μετηνέχθησαν ἐπὶ τῆς παραλίας ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν πληρωμάτων, ἐκεῖ δὲ ἀξιωματικὸς ἀνέγνωσεν ἀπόφασιν ἐπίσημον, δι' ἧς ἐστηλιτεύετο ἡ μνήμη τῶν προδοτῶν.

Μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων τούτων, ἃς καὶ τοὶ δικαίαις βεβαίαις καὶ ἀναγκαίαις εὐχαρίστω; ἠθέλομεν ἐξαλείψει ἐκ τοῦ βίου τοῦ θαλασσοπόρου, ὁ Μαγελλάνος ἀπέπλευσεν ἐξ Ἁγίου Ἰουλιανού. Τὴν ἐξέγερσιν τῶν ἀνδρῶν διεδέχθη ἡ ἐξέγερσις τῶν στοιχείων. Φοβερά τρικυμία ἐπέσκηψεν εἰς τὸν στόλον αὐτοῦ καὶ ὀλίγου δεῖν τὸν κατέτρεψε. Διεσθῶν μυρίους κινδύνους καὶ μυρία προσκόμματα, ὁ Μαγελλάνος ἔφθασεν εἰς τὴν Γῆν τοῦ Πυρός καὶ ἀνεκάλυψε τέλος τὴν διόδον, ἧς εἶχα προῖδει τὴν ὑπαρξίν εἰς τὸ ἄκρον τῆς Νοτίου Ἀμερικής. Ὁ στόλος ἐξῆλθε τοῦ πορθμοῦ τοῦ Μαγελλάνου τὴν 27 Νοεμβρίου 1520, καὶ ἔλαβε βορειοδυτικὴν διεύθυνσιν ἐν τῷ ἀπεράντῳ Ὠκεανῷ, ὅστις κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν τοσοῦτον ἦτο ἥσυχος καὶ γαλιναῖος, ὥστε ὠνομάσθη Βόρειος Ὠκεανός. Ὁ Μαγελλάνος ἀνεκάλυψεν ἐπὶ τῆς μακρᾶς ὁδοῦ, ἣν διήνυσεν, τὰς Μαριάννας Νήσους, καὶ προσήγγισεν εἰς τὴν νῆσον Ζεβού ἵνα προμηθευθῇ τροφίμα.

Ὁ βασιλεὺς τῆς νήσου ταύτης ὑπεδέξατο τὸν στόλον μετ' ἄκρας εὐμενείας, ὁ δὲ Μαγελλάνος εἰσῆγαγε τὸν Χριστιανισμὸν εἰς τὴν χώραν ἐκείνην καὶ ἔκτισεν ἐκκλησίαν, ἀλλ' ἔσφαλε θελήσας νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν κυριαρχίαν τοῦ βασιλέως τῆς Ζεβού εἰς τοὺς ἄλλους γείτονας βασιλεῖς. Οἱ πλείστοι τούτων ἀπέκρουσαν μετ' ἀγανακτικῆς τὰς ἀξιώσεις ταύτας τοῦ ξένου, ὁ δὲ βασιλεὺς τοῦ Μακιὰν συνήγαγε στρατὸν ἐξ ἑλιιάδων ἀνδρῶν, ὅπως ἀντιταχθῇ εἰς τοὺς Εὐρωπαίους.

Ὁ Μαγελλάνος θεωρήσας τὸν βασιλέα τοῦτον ὡς ἐνοχὸν ἀπειθείας, καὶ ἔλεων νὰ τιμωρήσῃ αὐτόν, ἐβάδισε μετ' ὀλίγων ἀνδρῶν κατὰ τῆς κόμης ἐν ἧ κατόκει, εὐρῶν δ' αὐτὴν ἔρημον, τὴν ἐπυρπόλησε Πάραυτα πλῆθος Ἰνδῶν ἔσπευσαν καὶ συνῆσαν μάχην μετὰ τῶν Ἰσπανῶν, οὓς προσέβαλον διὰ λίθων καὶ βελῶν. Οἱ Ἰσπανοὶ ἀντέστησαν ἐπὶ τινα χρόνον, ἀλλ' οἱ Ἰνδοὶ ἐλάμβανον ἀδικόπως νέας ἐπικουρίας. Ὁ Μαγελλάνος ἔχων πεντήκοντα μόνον ἀνδρας, ἐνόησε τότε ὅτι ἀφρόνως ὑπέκουσεν εἰς τὴν ὀρμὴν παρατόλμου ἀνδρείας, πλὴν οὐδὲως ταραχθεὶς διέταξε τὴν υποχώρησιν καὶ ἀπεσύρθη πρὸς τὴν παραλίαν, εἶχε δὲ φθάσει σχεδὸν εἰς τὰ πλοῖα, ὅτε λίθος κτυπήσας αὐτόν

κατὰ τὸν πόδα τὸν ἔρριψε χαμαί, Ἰνδὸς δὲ, ὅστις ἐδίωκεν αὐτόν, τὸν ἐφόνευσεν διὰ λόγχης (27 Ἀπριλίου 1521).

Καὶ ἀπέθανεν μὲν ὁ Μαγελλάνος, ἀλλὰ τὸ ἔργον αὐτοῦ συνετελέσθη, καὶ ἐλύθη τὸ μέγα πρόβλημα τοῦ περίπλου τῆς γῆς.

ΕΛΙΖΑ Σ. ΣΟΡΤΕΟΡ.

ΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ

καὶ ἡ ἐπιστολογραφία.

Γνωρίζω καλῶς ὅτι ζῶμεν εἰς αἰῶνα, καθ' ὃν ἡ ἐπιστήμη βαδίζει γιγαντιαίως βήμασι· γνωρίζω καλῶς, ὅτι εἶνε ὅλως γελοῖον, νὰ παραξενεύεται τις μετὰ τὰς νέας ἐφευρέσεις, καὶ ὅτι τοῦτο δὲν εἶνε τοῦ συρροῦ. Ὅσον καὶ ἂν θελήσῃ τις νὰ παραδοξολογήσῃ περὶ τῶν πραγμάτων τούτων, οὐδεὶς οὐδὲ μειδίᾳ κἂν, καὶ ἡ Ἐπιστήμη, ἡ Αὐτῆς Μεγαλειότης ἡ Ἐπιστήμη, εἶνε ἡ ὑπερτάτη ἡγεμονίς τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, ἡγεμονίς ἀναμφισβήτητος καὶ ὑπερσυνταγματικῆ, ἀφ' οὗ ἐπιδιώκει τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀνακαλύψεων τῆς ὑφ' ἄπαντα τὰ πολιτικὰ συντάγματα, ἐνίοτε δὲ καὶ εἰς τὸ πείσμα πολιτευμάτων τινῶν. Ἐν τούτοις δὲν εἶνε, νομίζω, ἀπηγορευμένον καὶ νὰ ἐξετάσῃ τις ποίας φοβεράς μεταβολὰς πέπτωται νὰ ἐπιφέρωσιν αἱ πρόοδοι αὗται τῆς ἐπιστήμης εἰς τὰ ἦθη μας, εἰς τὸν ἡμέτερον τρόπον τοῦ λέγειν, τοῦ αἰσθάνεσθαι καὶ αὐτοῦ τοῦ σκέπτεσθαι· βλέπω δὲ καὶ προβλέπω ἀπὸ τοῦδε εἰς τὴν ἐγκατάστασιν π. χ. τῶν τηλεφῶνων καὶ τὴν χρῆσιν τῶν τηλεγραφήματων τὴν ἀπόλειπν ὀλοκλήρου τέχνης λεπτῆς καὶ ἐρασιμίας, καὶ κατ' ἐξοχὴν γαλλικῆς, τῆς ἐπιστολογραφίας, τῆς τέχνης ταύτης τοῦ δεῖν τοῦ καλῶμου διαλέγεσθαι.

Εἶνε προφανές, ὅτι ἀφ' οὗ, χωρὶς νὰ ἐξέλθῃ τις τοῦ δωματίου του, θὰ δύναται νὰ συνδιαλέγεται πρὸς ὃν βούλεται ἀπ' ἄκρου ἕως ἄκρου τῶν Παρισίων, ὁ ἐπιστολιμαῖος χάρτης ἔσται πρᾶγμα ὅλως περιττὸν καὶ ἄχρηστον. Βεβαιουῦται ὅτι ὑπάρχουσι σήμερον περὶ ἡμῶν 200 ἕως 300 τηλεφῶνα, ἧτοι 800 ἕως 900 ἄνθρωποι δύνανται σήμερον ν' ἀφήσῃσι μέχρι τινὸς κενὸν καὶ ἄχρηστον τὸ μελανοδοχεῖόν των. Ὅταν δ' ἀποκτήσωμεν 2000 ἢ 3000 τηλεφῶνα διαυλακῶνοντα τοὺς Παρισίους, τότε ὕψαινε ἡ προσφιλές δι' ἐπιστολῶν φλυαρία! Ἡ μεγαλοῦπολις αὕτη θέλει τότε ὁμοιάξῃ μετὰ ἀπεράντων συνέλευσιν ἀνθρώπων προσβληθέντων αἴφνης ἐκ κωφότητος, καὶ κωπτόντων ἀπὸ πρώτας μέχρις ἐσπέρας πρὸς τὴν ἀκουστικὴν σύριγγά των. Καὶ ποία ἐκπλήξις! Καὶ αὕτη ἡ προσωπικότης θέλει τότε ἐκλείψῃ. Ἐν τῇ ἀπεράντῳ τηλεφωνικῇ ἁρμονίᾳ ἕκαστος ἡμῶν δὲν θὰ εἶνε ἄλλο τι παρὰ εἰς ἀριθμὸς τοῦ τηλεφωνικοῦ μητρώου, καθὼς εἰς τὸν στρατῶνα ἢ εἰς τὸ δεσμωτήριον. Θὰ εἰδοποιήσῃς π. χ. εἰς τὸ κεντρικὸν γραφεῖον ὅτι ἐπιθυμοῦς νὰ συνδιαλεχθῇς μετὰ τὸν ἀριθμὸν 1700. Ὁ δὲ ἀριθμὸς οὗτος 1700 Κύριος